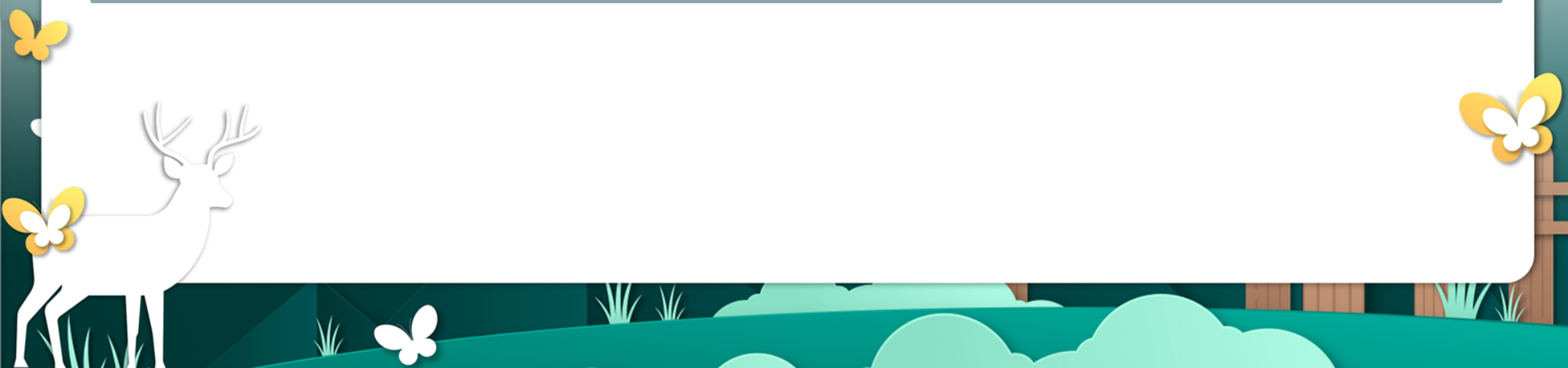

การอนุรักษ์และการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

1

หลักการอนุรักษ์และการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ

1

ความหมายของการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

การอนุรักษ์ (conservation) หมายถึง การเก็บรักษา หรือใช้ประโยชน์ให้เกิดความคุ้มค่าและยาวนานที่สุด

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Natural resources and environmental conservation) หมายถึง การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อรักษาไว้ให้คนรุ่นหลังได้ใช้ประโยชน์ต่อไป

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (Natural resources management) หมายถึง วิธีการดำเนินการแก้ไข รักษา และป้องกันทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ มีเพิ่มขึ้น หรือไม่ถูกทำลาย

1. การอนุรักษ์ต้องคำนึงถึงทรัพยากรทุกอย่างไปพร้อมกัน
2. การอนุรักษ์ต้องคำนึงถึงมนุษย์
3. การอนุรักษ์เป็นแนวทางช่วยในการจัดการการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
4. การอนุรักษ์เป็นเรื่องของทุกคนในสังคม
5. การอนุรักษ์เกี่ยวข้องกับร่างกายและจิตใจของคนในสังคม

1.1 การใช้แบบยั่งยืน (sustainable utilization)

1.2 การกักเก็บทรัพยากร (storage)

1.3 การรักษาซ่อมแซม (repair)

1.4 การฟื้นฟู (rehabilitation)

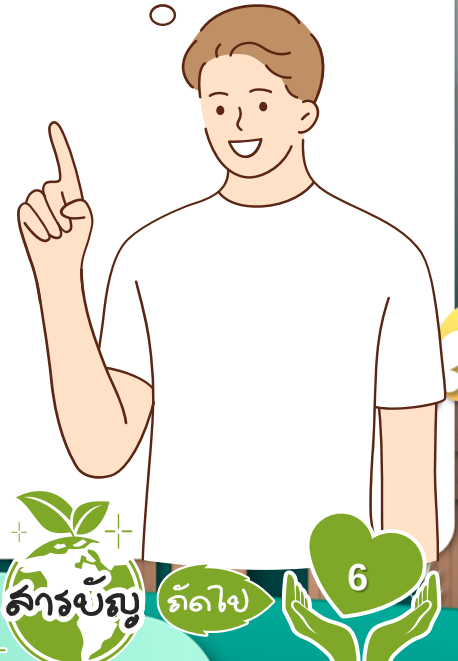
1.5 การป้องกัน (prevention)

- 2.1 การส่งเสริมความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการให้กับประชาชนผ่านช่องทางต่าง ๆ
- 2.2 การอนุรักษ์ไม่ควรกระทำโดยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น วางแผน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วย
- 2.3 ภาครัฐและเอกชนควรมีการส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ เกี่ยวกับการอนุรักษ์อยู่เสมอ
- 2.4 การวางแผนทางให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ นำไปยึดถือและปฏิบัติร่วมกัน

1. ควรเริ่มต้นจากปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนก่อนเป็นอันดับแรก
2. ควรมองปัญหาแบบเป็นองค์รวม เนื่องจากสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตในสิ่งแวดล้อมล้วนมีความสัมพันธ์ต่อกันโดยไม่อาจแยกออกจากกันได้
3. มีการวางแผน เลือกวิธีการที่เหมาะสม และคำนึงถึงความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนด้วยเพื่อให้เกิดความยั่งยืน
4. เลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และสามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์

5. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยบูรณาการความรู้แต่ละสาขาเข้าด้วยกัน

6. เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด แลกเปลี่ยนข้อมูล วางแผน และจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ร่วมกัน

7. ไม่ควรให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ตัดสินใจแต่จะต้องดำเนินการโดยให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียมกัน

8. ไม่ควรมองปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องพิจารณาด้วยว่าวิธีการจัดการที่เลือกใช้นั้นจะเกิดผลในระยะยาวหรือในอนาคตอย่างไร รวมไปถึงจะต้องมีการคาดการณ์และวางแนวทางการจัดการเพื่ออนาคตด้วย

1.1

การใช้น้ำอย่างประหยัดและคุ้มค่าไม่ปล่อยให้น้ำไหลทิ้งโดยไม่เกิดประโยชน์

1.2

การกักเก็บน้ำไว้ใช้ เป็นการวางแผน หรือเตรียมแหล่งกักเก็บน้ำไว้ใช้ในยามขาดแคลน

1.3

การนำน้ำเสียกลับมาใช้ใหม่ น้ำเสียที่ได้จากการทำกิจกรรมหนึ่งอาจจะสามารถนำไปใช้ทำกิจกรรมอื่นได้อีก

1.4

การป้องกันน้ำเสีย เป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้สามารถใช้แหล่งน้ำต่าง ๆ ได้อย่างยั่งยืน เช่น การไม่ทิ้งขยะ สิ่งปฏิกูล หรือสารพิษลงสู่แม่น้ำ น้ำเสียจากแหล่งต่าง ๆ ควรได้รับการบำบัดให้มีคุณภาพตามมาตรฐานก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

1.5

พัฒนาระบบบำบัดน้ำเสีย ควรมีการส่งเสริมงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสียที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง

2.

ทรัพยากรดิน

- 2.1 เลือกใช้ประโยชน์จากที่ดินให้เหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 2.2 การป้องกันการพังทลายของดิน เช่น การปลูกพืชคลุมดินเพื่อลดการพัดพาหน้าดินจากลมและฝน
- 2.3 การปรับปรุงดิน เช่น การใส่ปุ๋ยพืชสด การปลูกพืชหมุนเวียน การไถพรวน เป็นต้น
- 2.4 ลดการใช้สารเคมีหรือสารปนเปื้อนดิน การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชหรือปุ๋ยเคมีเป็นระยะเวลานานจะทำให้เกิดการสะสมมลพิษลงสู่ดิน

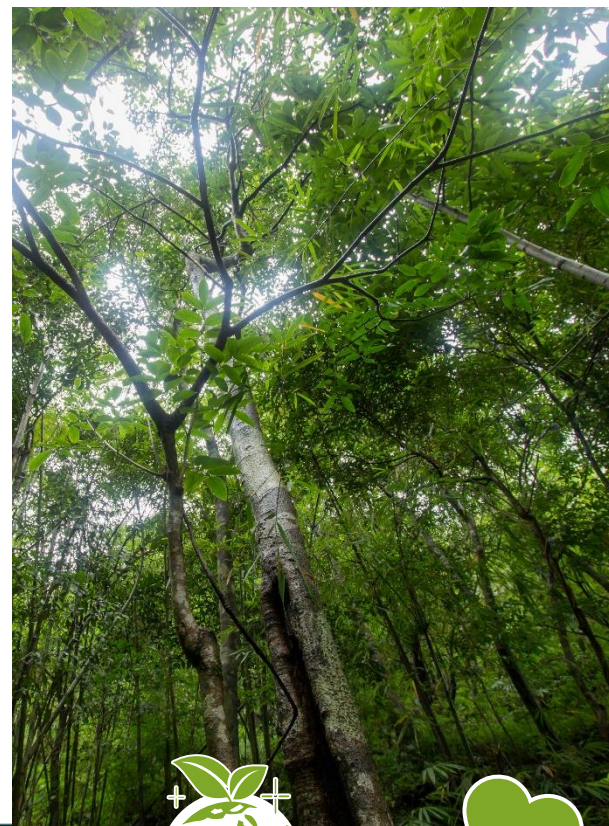
- 3.1 ลดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ สาเหตุหลักของมลพิษทางอากาศส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น การใช้รถยนต์ การเผาขยะ การเผาไหม้เชื้อเพลิงในโรงงานอุตสาหกรรม การเผาป่า เป็นต้น
- 3.2 เลือกใช้พลังงานทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การผลิตไฟฟ้าหรือโรงงานอุตสาหกรรมบางแห่งอาจมีการนำเชื้อเพลิงฟอสซิลมาเผาเป็นเชื้อเพลิง
- 3.3 รณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหา เนื่องจากอากาศเป็นทรัพยากรที่ผู้คนต่างใช้ร่วมกัน ควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนช่วยกันป้องกันแก้ไขและลดกิจกรรมที่ทำให้เกิดมลพิษในอากาศ
- 3.4 กำหนดนโยบายหรือกฎหมายควบคุม คือลดการปล่อยแก๊สที่ทำให้เกิดการปนเปื้อนในอากาศได้

4.1 ลดการใช้ไม้

4.2 ปลุกป่าทดแทน เป็นวิธีการช่วยฟื้นฟูสภาพป่าไม้ที่ถูกใช้ประโยชน์ไป หรือทำให้มีป่าเกิดใหม่ได้ทันต่อความต้องการ

4.3 ป้องกันไฟป่าและสาเหตุของไฟป่า

4.4 กำหนดเขตป่าอนุรักษ์และป่าต้นน้ำ

4.5 สร้างจิตสำนึกและให้ความรู้แก่ประชาชน
หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งทางภาครัฐและเอกชน4.6 กำหนดกฎหมายหรือนโยบายในระดับชาติ
เกี่ยวกับป่าไม้ ตลอดจนมีการบังคับใช้
กฎหมายอย่างเคร่งครัด

- 5.1 ขยายพันธุ์สัตว์ป่าที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์ โดยต้องได้รับการดำเนินการอย่างถูกวิธีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 5.2 พัฒนาและส่งเสริมงานวิจัยด้านสัตว์ป่า
- 5.3 กำหนดพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า เป็นการช่วยป้องกันถิ่นที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหารให้กับสัตว์ป่า
- 5.4 สร้างจิตสำนึกและให้ความรู้แก่ประชาชน
- 5.5 กำหนดกฎหมายคุ้มครองสัตว์ป่า

2

กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อนุสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการอนุรักษ์
และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์
(Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora)
- อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศโดยเฉพาะในการเป็น
ถิ่นที่อยู่ของนกน้ำ (The Convention on Wetlands of International Importance,
especially as Waterfowl Habitat)
- กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United
Nations Framework Convention on Climate Change)

- **อนุสัญญาเวียนหนว่าด้วยการปกป้องชั้นบรรยากาศโอโซน (Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer)**
- **อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity)**
- **อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและการกำจัด (Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal)**
- **อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ (Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage)**
- **อนุสัญญากรุงสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants)**
- **อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (United Nations Convention to Combat Desertification)**
- **อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันมลภาวะทางทะเลเนื่องจากการทิ้งวัสดุเหลือใช้ และวัสดุอย่างอื่น (Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping of Wastes and Other Matter)**

กฎหมายภายในเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562

การจัดการพลังงานและ สิ่งแวดล้อมในงานอาชีพ

1

ลักษณะและบริบทการอนุรักษ์และการจัดการพลังงานและ สิ่งแวดล้อมในงานอาชีพ

การอนุรักษ์และจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อม เป็นการ
ใช้พลังงานและสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัด คุ่มค่า นั่นคือใช้น้อย
แต่เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด ก่อให้เกิดความ
เสียหายต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด
รวมถึงการแสวงหาแหล่งพลังงานอื่น
มาทดแทน เพื่อให้สามารถใช้
ทรัพยากรธรรมชาติได้นาน
ไปจนถึงคนรุ่นหลัง

แนวคิดหลักในการอนุรักษ์และจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อม

- 1 การสงวน (preservation) คือ การรักษาสมดุลของทรัพยากรต่าง ๆ ไว้
- 2 การอนุรักษ์ (conservation) คือ การดูแล ป้องกัน รักษา ช่อมแซม และใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย และใช้ให้นานที่สุดจนถึงคนรุ่นหลัง
- 3 การใช้ประโยชน์ (utilization) คือ การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมในด้านต่าง ๆ
- 4 การพัฒนา (development) คือ การปรับปรุง พื้นฟูให้มีคุณภาพดีขึ้น เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์ได้สูงสุด

สำหรับบริบทของการอนุรักษ์และการจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อมในงานอาชีพต่าง ๆ มีความแตกต่างกันไปในด้านนั้น ๆ ดังนี้

1

ด้านเกษตรกรรม

1.

เกษตรอินทรีย์

2.

เกษตรทฤษฎีใหม่

3.

เกษตรผสมผสาน

4.

เกษตรธรรมชาติ

5.

วนเกษตร

กลับ

ถัดไป

20

2

ด้านอุตสาหกรรม

1. การสร้างอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

2. การพัฒนาเทคโนโลยี

3

ด้านการบริการ

1. การบริการด้านการขนส่ง

2. การบริการด้านการท่องเที่ยว

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และพลังงานในภาคพาณิชย์กรรมอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ผู้ผลิต ผู้บริโภค ที่ควรใส่ใจกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าการเน้นที่ต้นทุนการผลิตหรือราคาในการบริโภค เช่น การปฏิเสธพลาสติก การลดการใช้สินค้าที่ส่งผลต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระยะยาวการบริโภคสินค้าที่มาจากกรรมวิธีการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2

ตัวอย่างการจัดการพลังงานและ สิ่งแวดล้อมในงานอาชีพ

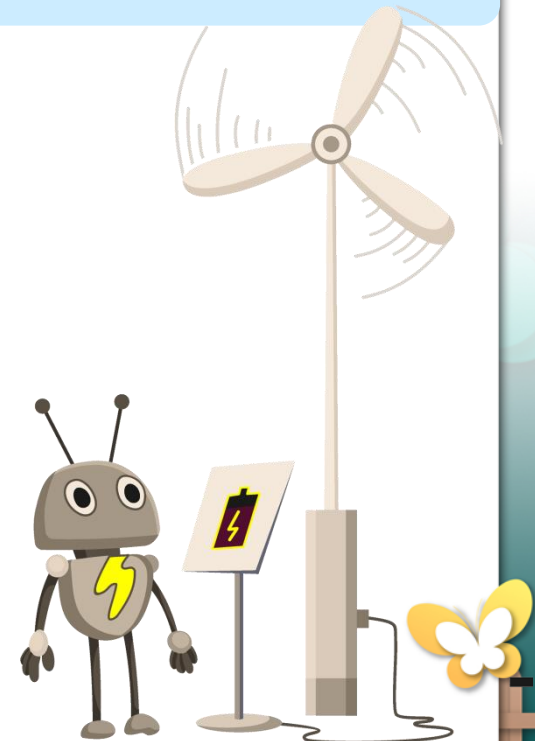
ตัวอย่างการจัดการด้านพลังงาน

แสงสว่าง : การติดตั้งสวิตช์กระตุกไฟฟ้าเฉพาะจุดที่ต้องการจะใช้งานแทนการใช้ระบบสวิตช์เปิด-ปิดไฟทั้งพื้นที่ ทำให้มีการใช้ไฟเฉพาะจุดที่จำเป็นต่อการใช้งานเท่านั้น รวมถึงการใช้หลอดประหยัดไฟแบบ LED แทนหลอดฟลูออเรสเซนต์ แม้ว่าหลอด LED จะมีราคาสูงกว่า แต่ใช้พลังงานต่ำ และมีอายุการใช้งานยาวกว่า มีประสิทธิภาพการให้แสงสว่างสูง ปล่อยความร้อนออกมาน้อย ลดการสิ้นเปลืองพลังงานของเครื่องปรับอากาศ ตลอดจนการใช้ช่องรับแสงสว่างธรรมชาติบนผนังหรือหลังคาแทนการใช้แสงสว่างจากพลังงานไฟฟ้า

ระบบสวิตช์ : ระบบสวิตช์เป็นการเปิด-ปิดวงจรไฟฟ้า การใช้อุปกรณ์ตรวจจับความเคลื่อนไหวสำหรับเปิดใช้งานอุปกรณ์ไฟฟ้าเฉพาะเวลาที่ใช้งาน แทนการเปิดใช้งานตลอดเวลา เช่น บันไดเลื่อน ระบบไฟสนาม ระบบไฟทางเดิน เป็นต้น จะช่วยลดการสูญเสียพลังงาน และเสียค่าใช้จ่ายโดยเปล่าประโยชน์

มอเตอร์ : มอเตอร์เป็นอุปกรณ์ที่เปลี่ยนพลังงานไฟฟ้าเป็นพลังงานกล มอเตอร์เป็นอุปกรณ์ที่อยู่ในอุปกรณ์ไฟฟ้าในงานอาชีพหลาย ๆ อย่าง เช่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องดูดฝุ่น เครื่องทำความเย็น เครื่องจักร เป็นต้น การเลือกใช้มอเตอร์ควรคำนึงถึงขนาด ความเร็ว และประสิทธิภาพ มอเตอร์ให้เหมาะสมกับการใช้งาน

ระบบปรับอากาศ : การเพิ่มประสิทธิภาพระบบปรับอากาศในสำนักงานขนาดใหญ่จะต้องหมั่นดูแลระบบทำความเย็นโดยการเปลี่ยนแผ่นฟิลเลอร์ที่หอผึ่งน้ำ (cooling tower) เพื่อให้ประสิทธิภาพการระบายความร้อน การใช้เครื่องปรับอากาศที่เหมาะสมกับสภาพของห้อง ปิดเครื่องปรับอากาศก่อนเวลาพักหรือเวลาเลิกงานเพราะห้องยังคงเก็บความเย็นไว้ได้ ตลอดจนทำความสะอาดเครื่องปรับอากาศเพื่อลดการสิ้นเปลืองพลังงานไฟฟ้า

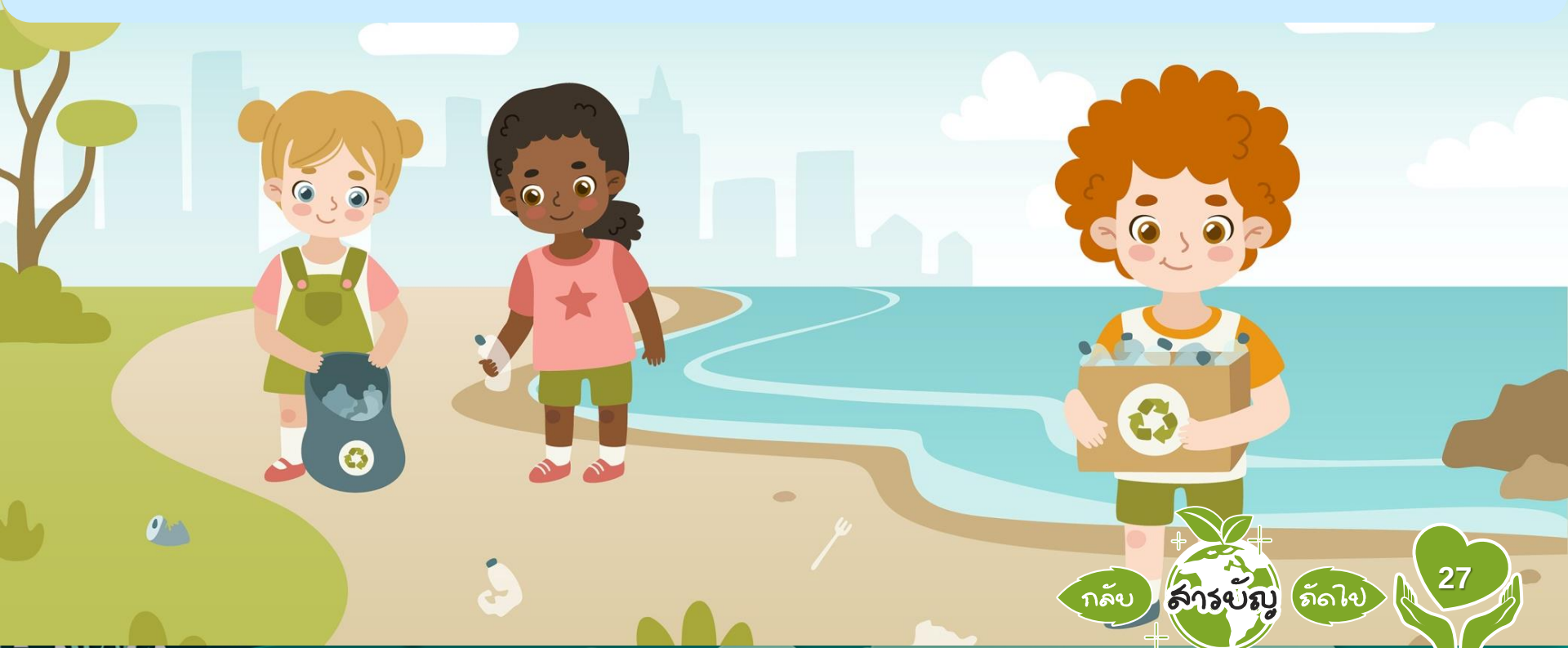

ตัวอย่างการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

ขยะ : การจัดการขยะควรจัดการตามหลักวิชาการ เช่น การเผาในเตาเผาขยะ การฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะการจัดการขยะโดยใช้หลัก 7R ได้แก่ Refuse (ปฏิเสธการใช้) Refill (การใช้สินค้าที่เติมได้) Return (การหมุนเวียนมาใช้ใหม่) Repair (การซ่อมแซม) Reuse (การใช้ซ้ำ) Recycle (การนำกลับมาใช้ใหม่) Reduce (การลดการใช้) ตลอดจนการแยกขยะเพื่อลดขยะที่ต้องนำไปกำจัดจริง ๆ ให้เหลือน้อยที่สุด

น้ำ : การจัดการด้านน้ำโดยหลักแล้วก็คือความจำเป็นที่จะต้องบำบัดคุณภาพน้ำในภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมก่อนที่จะลงสู่แม่น้ำลำคลอง การลดการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืชที่เป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำในพื้นที่การเกษตร รวมถึงในภาคการผลิตอื่น ๆ เช่น พาณิชยกรรมแม้ว่าจะไม่ใช่สำหรับการผลิต แต่สามารถลดการก่อให้เกิดมลภาวะทางน้ำได้โดยการงดการทิ้งขยะหรือสิ่งปฏิกูลที่เหลือจากการผลิตลงในแม่น้ำลำคลอง

การจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อมในชุมชนและองค์กร

หญ้าเนเปียร์กับโรงไฟฟ้าชุมชน

โครงการโรงไฟฟ้าชุมชนเพื่อเศรษฐกิจฐานรากของกระทรวงพลังงานโดย
เชื่อเพลิงแบ่งออกได้ 3 ส่วน คือ

1. เชื้อเพลิงจากอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันทั้งทะลายปาล์มเปล่า น้ำเสียจากโรงงาน
หีบปาล์ม
2. กลุ่มชีวมวล ซึ่งมีความหลากหลายของแหล่งที่มาของเชื้อเพลิง อีกทั้งยังมี
โรงไฟฟ้าชีวมวลมากมายที่ต้องการเชื้อเพลิงอย่างต่อเนื่องทุกวัน
3. กลุ่มแก๊สชีวภาพจากพืชพลังงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหญ้าเนเปียร์ผลพลอยได้
จากการปลูกหญ้าเนเปียร์จะเกิดอาชีพอต่อเนื่อง เช่น การเลี้ยงสัตว์และการปลูกพืชเสริม
อันได้จากความชุ่มชื้นของพื้นดิน และปุ๋ยที่มาจากของเหลือใช้ในโรงไฟฟ้าแก๊สชีวภาพ
รวมถึงก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มทั้งด้านการปลูก เก็บเกี่ยว และการจ้างงานในโรงไฟฟ้า

ชุมชนบ้านป่าดิงงาม

บ้านป่าดิงงาม จังหวัดลำพูน เป็นชุมชนที่ประชาชนเรียนรู้การอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ให้คนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้ โดยเฉพาะการจัดการป่าชุมชน ซึ่งอาศัยความผูกพันกับรากฐานความเชื่อดั้งเดิม เคารพจารีตประเพณี การดูแลรักษาป่า เช่น ความเชื่อว่าผีแรงจะไม่แผ้วถางป่า จะไม่ใช้ไม้ที่มีลักษณะต้องห้ามที่บรรพชนสั่งสอนไว้ ด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ ชุมชนจึงสร้างฝายผสมผสานระหว่างฝายภูมิปัญญาโดยใช้ไม้ไผ่ปักสลับไขว้ขวางลำน้ำที่มีความยืดหยุ่นต่อแรงปะทะของน้ำแทนฝายปูนที่พังทลายลงและทำคันดักตะกอนเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนป้องกันการกัดเซาะตลิ่ง และทำระบบผันน้ำเข้าไปสู่พื้นที่เกษตร ส่งเสริมชาวบ้านใช้ระบบเกษตรน้ำหยดในแปลงเกษตรซึ่งเป็นเทคโนโลยีปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อยและติดตั้งระบบสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ที่เหมาะสมกับการใช้งานของชุมชน

บ้านหนองฮี

บ้านหนองฮี จังหวัดนครพนม ให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตร โดยรณรงค์ส่งเสริมการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้เกษตรกรเกิดความตระหนักถึงผลกระทบจากการเผา พร้อมนำเสนอทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการเกษตร เพื่อทดแทนการเผา อาทิ การทำปุ๋ยหมักจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การปรับเปลี่ยนการปลูกพืชในพื้นที่สูงเพื่อลดปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร การให้ความรู้เรื่องเทคโนโลยี การจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ตลอดจนแปลงสาธิตการไถกลบและหว่านเมล็ดปอเทือง เพื่อส่งเสริมการไถกลบการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ลดปัญหาการสร้างมลพิษทางอากาศที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รวมถึงสร้างจิตสำนึกมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการทำการเกษตรอย่างยั่งยืน

การจัดการฟางข้าวในภาคการเกษตร

การปลูกข้าวเป็นอาชีพหลักของคนไทย แต่หลังฤดูเก็บเกี่ยวจะเหลือฟางข้าวเป็นจำนวนมากเกษตรกรส่วนใหญ่จะเลือกใช้วิธีเผาทำลายซึ่งก่อให้เกิดผลเสียหลายประการ เกษตรกรให้เหตุผลว่า วิธีการไถกลบเป็นวิธีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมก็จริง แต่ต้องอาศัยเวลาในการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในดินถ้าการย่อยสลายฟางข้าวไม่สมบูรณ์ ข้าวจะไม่โตและตายในที่สุด ดังนั้นจึงมีแนวทางการใช้เครื่องจักรกลรดไถที่มีประสิทธิภาพในการไถกลบตอซังเพื่อช่วยให้โครงสร้างดินมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น ไม่สร้างมลพิษทางอากาศ ร่วมกับการใส่น้ำสกัดชีวภาพเพื่อช่วยในการย่อยสลายได้เร็วขึ้น รวมถึงการเพิ่มมูลค่าและหาประโยชน์จากฟางข้าว เช่น นำไปเลี้ยงสัตว์คลุมหน้าดินรักษาความชุ่มชื้น เป็นต้น

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) : องค์กรดีเด่นด้านสิ่งแวดล้อม

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติองค์กรดีเด่นด้านสิ่งแวดล้อมประจำปี 2563 ในการดำเนินงานเพื่อการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองและประเทศชาติ โดยการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและจิตอาสาทำความดีด้วยหัวใจของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มีโครงการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดำเนินการ เช่น โครงการศาสตร์พระราชทานเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่มุ่งฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและชุมชนอย่างยั่งยืนบริเวณพื้นที่เขื่อนและโรงไฟฟ้า โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) โครงการชีววิถี โครงการปลูกป่า กฟผ. โครงการห้องเรียนสีเขียว โครงการฉลากประหยัดไฟฟ้าเบอร์ 5 เป็นต้น

โครงการรวมพลังหาร 2

โครงการรวมพลังหาร 2 โดยสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน ต้องการปลูกจิตสำนึกให้ทุกคนหันมาร่วมกันสร้างวัฒนธรรมประหยัดด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เช่น ใช้รถร่วมกันตามวลี “ทางเดียวกัน ไปด้วยกัน” การใช้เทคโนโลยีสื่อสารกัน รูปแบบ VDO Conference เพื่อลดการเดินทาง ลดการใช้น้ำมัน การใช้จักรยานแบบ Bike Sharing เพื่อลดการใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง ซึ่งโครงการรวมพลังหาร 2 นี้ เป็นแนวทางในการจุดประกายความคิดที่ไม่เพียงแต่เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายส่วนตัว แต่ยังให้ความสำคัญกับการประหยัดพลังงาน สิ่งแวดล้อม และผู้คนรอบข้าง

วัฒนธรรมสีเขียว (Green Culture)

วัฒนธรรมสีเขียว (Green Culture) เป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่สร้างบริบทการดำเนินงานให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเกิดความยั่งยืน ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมจะต้องพัฒนาองค์กรเข้าสู่ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001 โดยเริ่มจากการสร้างค่านิยมและจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยการประกาศนโยบายและทำให้พนักงานในองค์กรทุกคนยอมรับค่านิยมนั้น ๆ จนมาปฏิบัติเป็นนิสัย การส่งเสริมให้พนักงานมีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม องค์กรจะต้องจัดทำแผนงานหรือกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อรองรับและป้องกันผลกระทบด้านลบ พร้อมทั้งมีการทบทวนมาตรการป้องกันผลกระทบที่เป็นระยะ ๆ ตลอดจนมีการกำหนดมาตรการที่เหมาะสม เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ และป้องกันไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดขึ้นซ้ำอีก รวมถึงบันทึกผลการดำเนินการ เพื่อการตรวจสอบและการเรียนรู้ต่อไป